

VIITE: Hankkeen VM088:00/2024 lausunto

Cloetta kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksen luonnoksesta makeisten ja suklaan arvonlisäverokannan muuttamista koskevasta lainsäädännöstä

Cloetta tukee täysin Elintarviketeollisuusliiton lausuntoa, joka tuo kattavasti esiin veromuutoksen epäkohdat; Katsomme, että hallituksen esitys arvonlisäverokannan muuttamisesta on epätasa-arvoinen, sillä se kohdistuu vain yhteen tuotekategoriaan ja muutamiin alan yrityksiin. Esitys vääristää kilpailua, sillä monet muut herkuttelutuoteryhmät on jätetty ehdotuksen ulkopuolelle. Myöskään verotuksen neutraalisuuden periaate ei toteudu, kun samankaltaisia makeis- ja suklaatuotteita jää tullikoodien mukaisen jaottelun perusteella veron ulkopuolelle. Ehdotus on täten myös EU-oikeuden vastainen. Esityksen mukainen laki johtaisi useisiin tulkinnallisiin rajanvetokysymyksiin, mikä tarkoittaa sekä hallinnollisen taakan kasvua, että epävarmuutta tuotteiden verokohtelusta ja kilpailukyvyistä markkinoilla. Suunniteltu vero heikentää välittömästi kaikkien alalla toimivien yritysten toimintaedellytyksiä ja vaikuttaa negatiivisesti työpaikkoihin sekä investointihalukkuuteen.

Tämän lisäksi haluamme kiinnittää huomiota erityisesti esityksen mukaisen veromallin negatiivisiin terveysvaikutuksiin

Sokerittomat tuotteet ja ksylitolituotteet välttämätöntä jättää veromuutoksen ulkopuolelle

Esitysluonnoksen mukaista esitystä veromuutokseksi ei pidä viedä tällaisenaan eteenpäin. Ehdotamme, että *vähimmillään* esitysluonnokseen tehdään muutos niin, että sokerittomien tuotteiden ja ksylitolituotteiden arvonlisäverokantaa ei muuteta.

Ksylitolituotteet edistävät terveyttä

Perustuslain mukaan julkisen vallan on edistettävä väestön terveyttä. Vaikka veroesitystä on perusteltu puhtaasti fiskaalisista näkökulmista, myös sen terveyshyötyjä on pidetty esillä. Esityksessä todetaan veron terveysvaikutusten olevan neutraalit, mikä ei pidä paikkaansa. Hallituksen esityksen vaikutusten arvioinnissa on huomioitu ainoastaan (otsikon mukaisesti) makeiset ja suklaa, eikä lainkaan ksylitolilla ja muilla makeutusaineilla makeutettuja sokerittomia purukumeja ja pastilleja. Esityksen mukainen vero heikentää suomalaisten terveyttä sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Hallituksen esitys makeisten ja suklaan arvonlisäverokannan muuttamiseksi lukee yllättäen myös ksylitolituotteet veronkorotusten piiriin. Makeiset ja ksylitolituotteet ovat suomalaisille kaksi eri asiaa, joiden käyttömotiivit poikkeavat toisistaan merkittävästi. Ylivoimaisesti suurin käyttömotiivi ksylitolituotteille on suun terveyden ylläpito. Ksylitolin hyödyt ovat laajasti kuluttajien tuntemat, Suomessa myydystä purukumista 98 % on ksylitolipurukumia.

Ksylitolituotteiden hyödyt terveydelle ovat kiistattomat ja ne on todettu useissa kliinisissä tutkimuksissa. Suomen Hammaslääkäriliitto ja kansalliset ravitsemussuosituksukset suosittelevat käyttämään ksylitolituotteita päivittäin, lisäksi ksylitolituotteet ovat osana Käypä hoito –suositusta. THL:n joulukuussa julkaisema Terve Suomi -tutkimus nostaa esiin suuren huolen suomalaisten suun terveydestä, jonka hoitamisessa ksylitolituotteet ovat tärkeitä.

Arvonlisäveron nousu johtaisi ksylitolituotteiden käytön vähenemiseen

Toisin kuin veroesityksessä todetaan, hinnalla on selvä vaikutus ksylitolituotteiden kulutukseen. Ksylitolituotteiden hintajousto on negatiivinen: hintojen nousu johtaa ksylitolituotteiden kulutuksen laskuun. Lisäksi ksylitolituotteiden kuluttajahinnat kasvavat absoluuttisesti enemmän kuin halvempien sokeria sisältävien tuotteiden, mikä ohjaa kulutusta vähemmän terveellisten tuotteiden suuntaan.

Huomioitavaa on myös esityksen vaikutus suun terveydenhuollon kustannuksiin. Katsomme, että suun terveydenhuollon kustannukset tulisivat nousemaan enemmän kuin sokerittomien ja ksylitolituotteiden veronkorotuksen tuotto olisi. Suun terveydenhuollon vuosikustannukset ovat n. 1 mrd.€ ja esityksen mukainen ksylitolituotteiden veronkorotuksen tuotto noin 5 milj.€. Tällöin vain +0,5% lisäys suun terveydenhuollon kustannuksissa veisi esityksen mukaisen ksylitolituotteiden verotuoton.

Erityisesti lapsiperheet negatiivisen vaikutuksen kohteina

Esityksen mukaisen veronkorotuksen vaikutukset osuvat pahimmin lapsiperheisiin, jotka ovat ksylitolituotteiden suurin käyttäjäryhmä. 98% suomalaisten lasten vanhemmista pitää ksylitolituotteita tärkeinä tai erittäin tärkeinä lasten hammasterveyden kannalta.

Lain määrittelemä tullinimikejaottelu vaatii tarkennusta

Lakiehdotustekstin tullinimikejaottelu ei sokerittomien ja ksylitolituotteiden osalta riittävän selkeästi kategorisoi lain alle lukeutuvia tuotteita (lakiehdotusteksti, 85 § kohta 2). Tullinimikejaottelu ei perustu tuotteen objektiivisiin ominaisuuksiin, kuten raaka-ainepohja, käyttötarkoitus, valmistusmenetelmä, vaan nimike 2106 90 sisältää myös ”muualle kuulumattomat elintarvikevalmisteet”. Tämä luokka sisältää esimerkiksi sokerittomia kurkkupastilleja sekä samaan tarpeeseen vastaavia ravintolisiksi luokiteltuja kurkkutabletteja. Tästä syystä tulee tarkentaa sanallisella kuvauksella mitkä hyödykkeet lasketaan mukaan, ts. mitä ”nimikkeen 1704 tuotteita vastaavat tuotteet” tarkalleen ovat, jos kaikkia 2106 90 -hyödykkeitä ei lasketa kuuluviksi veron alle.

Sokerittomien ja ksylitolituotteiden rajaaminen veromuutoksen ulkopuolelle on mahdollista

Juomien valmisteverossa on erotettu veron määrä sokerittomien ja sokeria sisältävien tuotteiden välillä, jotta verotuksella voidaan edistää terveyttä. Sama näkökulma tulisi ottaa huomioon myös tämän veron toteutuksessa. Kyseinen muutos olisi paitsi rationaalinen ratkaisu, myös helppo ja yksinkertaista toteuttaa.

Nimikkeen 2106 90 alle kuuluvat sokerittomat pastillit ja purukumit eivät raaka-aineiltaan eivätkä käyttötavan tai -tarkoituksen ja terveysvaikutusten osalta vastaa nimikkeen 1704 tuotteita, eikä niitä em. syistä tule lukea tavanomaisten makeisten ryhmään eikä myöskään niitä vastaaviksi tuotteiksi.

Cloetta esittää esityksen kumoamista, mutta vähimmillään, että hallituksen esitysluonnokseen tehdään muutos jolla sokerittomat ja ksylitolituotteet jätetään veronkorotusten ulkopuolelle.

Ville Perho
toimitusjohtaja
Cloetta Suomi Oy